10|8|19

अष्टमः पाठः

अधिकरण कारकः (सप्तमी विभक्तिः)

क) शब्दार्थः

अतीव	बहुत
नाना	अनेक
तीर्थानि	पवित्र स्थान
तीर्थेषु	पवित्र स्थानों में
तीराणि	तट
प्रसिद्ध (विशेषण)	प्रसिद्ध
संगमः	मिलने का स्थान
पोतः	जहाज़
नौका	नाव
यात्रा	सफ़र
करोति	करता है
अल्प (विशेषण)	कम
विपुल (विशेषण)	बहुत अधिक
पदार्थान्	सामानों को
यात्रायाः	
साधनानि	सफ़र के स्थान
यन्त्रचालिताः	मशीन से चलने वाले
अधुना	आजकल
उपरि	ऊपर
खगाः	पक्षी गण
नीडान्	घोंसलों को
रचयन्ति	बनाते हैं
शावकान्	बच्चों को
पालयन्ति	पालते हैं
[illegible]	मछलियाँ

Shot on Y83 Pro
vivo dual camera

Kumar

ख)

	शब्द	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
पुँल्लिङ्ग	खग	खगे	खगयोः	खगेषु
	वृक्ष	वृक्षे	वृक्षयोः	वृक्षेषु
	देव	देवे	देवयोः	देवेषु
स्त्रीलिङ्ग	वाटिका	वाटिकायाम्	वाटिकयोः	वाटिकासु
	माला	मालायाम्	मालयोः	मालासु
	लता	लतायाम्	लतयोः	लतासु
नपुंसकलिङ्ग	गृहम्	गृहे	गृहयोः	गृहेषु
	पत्रम्	पत्रे	पत्रयोः	पत्रेषु
	कमलम्	कमले	कमलयोः	कमलेषु

ग) एकपदेन उत्तरत –

प्र०1- गङ्गा कस्मात् आगच्छति?
उ० हिमालयात्।

प्र०2- पाटलिपुत्रम् कस्मिन् अस्ति?
उ० गंगातीरे।

प्र०3- प्रयागे कयोः संगमः अस्ति?
उ० गंगायमुनो।

प्र०4- जनानां विपुला संख्या कस्मिन् यात्रां करोति?
उ० पोते।

प्र०5- अधुना कीदृशाः पोताः चलन्ति?
उ० यन्त्रचालिताः।

प्र०6- वृक्षेषु खगाः कान् रचयन्ति?
उ० नीडान्।

Kumar

घ) पूर्णवाक्येन उत्तरत –

प्र०1- गङ्गा कीदृशी नदी अस्ति?
उ० गङ्गा अतीव विशाला: नदी अस्ति।

प्र०2- गङ्गायाः तीरे कानि प्रसिद्धानि तीर्थानि सन्ति?
उ० गङ्गायाः तीरे हरिद्वारम् प्रयागः वाराणसी च प्रसिद्धानि तीर्थानि सन्ति।

प्र०3- जनाः पोतेषु किं नयन्ति?
उ० जनाः पोतेषु विपुलान पदार्थाना नयन्ति।

प्र०4- प्राचीनकाले कानि यात्रायाः साधनानि आसन्?
उ० प्राचीनकाले पोताः ~~स्व~~ यात्रायाः साधनानि आसन्।

प्र०5- खगाः कुत्र वसन्ति?
उ० खगाः नदीतीरस्य वृक्षेषु वसन्ति।

ङ) विशेषण-विशेष्य-पदयोः उचितं मेलनं कुरुत -

विशाला ⟶ नदी
प्रसिद्धानि ⟶ तीर्थानि
विपुला ⟶ संख्या
विशालम् ⟶ नगरम्
सुरक्षिताः ⟶ नीडाः
विपुलान् ⟶ पदार्थान्

च) उचितैः शब्दरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत –

क्रमशः-
अगले पेज पर

सप्तमी विभक्तिः

	शब्द	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क)	घट	घटे	घटयोः	घटेषु
(ख)	गगन	गगने	गगनयोः	गगनेषु
(ग)	गङ्गा	गङ्गायाम्	गङ्गयोः	गङ्गेसु
(घ)	नौका	नौकायाम्	नौकायोः	नौकासु
(ङ)	तीरम्	तीरयाम्	तीरयोः	तीरेषु
(च)	फलम्	फले	फलयोः	फलेषु

छ) सप्तमी विभक्ति - युक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

(क) ग्रामे कृषकाः वसन्ति। (ग्रामस्य, ग्रामे, ग्रामम्)
(ख) धनिकाः नगरे व्यापारम् कुर्वन्ति। (नगरे, नगरम्, नगराय)
(ग) नर्मदायाम् पोताः न चलन्ति। (नर्मदाम्, नर्मदाः, नर्मदायाम्)
(घ) पुस्तकानि आपणे मिलन्ति। (आपणस्य, आपणे, आपणाः)
(ङ) हिमालये तीर्थानि सन्ति। (हिमालये, हिमालयात्, हिमालयेन)

Ruba 16/8/19

Shot on Y83 Pro
vivo dual camera